

B.A. Semester - 5 (CBCS) Examination
Oct/Nov - 2023 (NEW COURSE)

SAN P15 Sanskrit Language and Literature -1(Core -15)

Time: 2:30 Hours

Marks: 70

Instructions:

1. All questions are compulsory.
2. Figures to the right indicate marks.

પ્રશ્ન-૧ (અ)	નીચેનામાંથી કોઈપણ બે ફકરાનું ભાષાંતર કરો.	(૦૮)
Que-1 (A)	Translate any two of the following Passages.	(08)
	(૧) યૌવનારંભે ચ પ્રાયઃ શાસ્ત્રજલપ્રક્ષાલનનિર્મલાપિ કાલુષ્યમુપયાતિ બુદ્ધિઃ । અનુજ્ઞિતધવલતાપિ સરાગૈવ ભવતિ યૂનાં દ્રષ્ટિઃ । અપરહરિત ચ વાલ્યેવ શુષ્કપત્રં સમુદ્ભૂતરજોઘ્રાન્તિરતિદૂરમાત્મેચ્છયા યૌવનસમયે પુરુષં પ્રકૃતિઃ । ઇન્દ્રિયહરિણહરિણી ચ સતતદુરન્તા ઇયમ્ ઉપભોગમૃગતૃષ્ણિકા । નવયૌવનકષાયિતાત્મનશ્ચ સલિલાનીવ તાન્યેવ વિષયસ્વરૂપાણ્યાસ્વાદ્યામાનાનિ મધુરતરાણ્યાપતન્તિ મનસઃ ।	
	(૨) ગુરુપદેશસ્ત્ર નામ પુરુષાણામખિલમપ્રક્ષાલનક્ષમમજલં સ્નાનમ્ । અનુપજાતપલિતાદિવૈરુષ્યમજરં વૃદ્ધત્વમ્ અનારોપિતમેદોદોષં ગુરુકરણમ્ અસુવર્ણવિચરનમગ્રામ્યં કર્ણાભરણમ્ । અતીતજ્યોતિરાલોકઃ નોદ્વેગકરઃ પ્રજાગરઃ । વિશેષણ તુ રાજામ્ । વિરલા હિ તેષામુપદેશારઃ । પ્રતિશબ્દક ઇવ રાજવચનમનુગચ્છતિ જનો ભયાત્ । ઉદ્દામદર્પશ્વપૃથુસ્થગિતશ્રવણવિવરાશ્રવોપદિશ્યમાનમપિ તે ન શ્રુન્વન્તિ । શ્રુન્તઃ અપિ ચ ગજનિમીલિતેનાવધીરયન્તઃ સ્વેદયન્તિ હિતોપદેશદાયિતો ગુરૂન્ । અહંકારદાહજ્વરમૂર્છાન્ધકારિતા વિહ્વલા હિ રાજપ્રકૃતિઃ । અલીકાભિમાનોન્માદકારીણિ ધનાનિ રાજ્યવિષયવિકારતન્દ્રાપ્રદા રાજલક્ષ્મી ।	
	(૩) આત્મવિડમ્બનાન્વાનુજીવિના જનેન ક્રિયમાણામભિનન્દન્તિ । મનસા દેવતાધ્યારોપણાસંભૂતસંભાવનોપહતાશ્ચાન્તઃ પ્રવિષ્ટા સંભાવયન્તિ ત્વગાન્તરિતૃતીયનેત્રં સ્વલલાટમાશઙ્કન્તે દર્શનપ્રદાનપિ અનુગ્રહં ગણયન્તિ, દ્રષ્ટિપાતમપ્યુપકારપક્ષે મિથ્યામાહાત્મ્યગર્વનિર્ભરાશ્ચ ન પ્રણમન્તિ દેવતાભ્યઃ ન પૂજયતિ દ્વિજાતીન્, ન માન્યાન્, નાર્ચયન્ત્યર્ચનીયાન્, નાભિવાદયન્ત્યભિવાદનાર્હાન્, નાભ્યુત્તિષ્ઠન્તિ ગુરૂન્ ।	
	(૪) આલોકયતુ તાવત્ કલ્યાણાભિનિવેશી લક્ષ્મીમેવ પ્રથમમ્ । ઇયં હિ સુખટખડ્ગમંડલોત્પલવનવિભ્રમભ્રમરી લક્ષ્મી ક્ષીરસાગરાત્ પારિજાતપલ્લવેભ્યો રાગમ્ ઇન્દુશકલાદેકાન્તવક્રતામ્ ઉચ્ચૈઃશ્રવસશ્ર્વન્ચલતામ્ કાલકૂટાન્મોહનશક્તિમ્ મદિરાયા મદમ્ કૌસ્તુભમણેરતિર્નૈષ્ઠુર્યમ્ ઇત્યેતાનિ સહવાસપરિચયવશાત્ વિરહવિનોદચિહ્નાનિ યુહીત્વેવોદ્રતા । ન હોવંવિધમપરમ્ અપરિચિતમિહ જગતિં કિંચિદસ્તિ યથેયમનાર્યા । લાઙ્ઘાપિ ખલુ દુઃસ્વેન પરિપાલ્યતે ।	
પ્રશ્ન-૧ (બ)	નીચેનામાંથી કોઈપણ બે સંદર્ભ સહિત સમજાવો.	(૦૬)
Que-1 (B)	Explain with reference to context any two of the following.	(06)
	(૧) અતિગહનં તમો યૌવનપ્રભવમ્ ।	
	(૨) પરસ્પરવિરુદ્ધં ચેન્દ્રજાલમિવ દર્શયન્તી પ્રકટયતિ જગતિ નિજચરિતમ્ ।	
	(૩) ઇયં દુર્વિનીતા खलीकरोति लक्ष्मीरिति ।	
	(૪) અમૃતસહોદરાપિ કટુવિપાકા ।	
પ્રશ્ન-૨	નીચેનામાંથી કોઈપણ એક વિષય પર સંસ્કૃતમાં પત્રલેખન કરો.	(૧૪)
Que-2	Write a letter in Sanskrit on any one of the following topics	(14)
	(૧) પરીક્ષા સાફલ્યં જ્ઞાત્વા મિત્રયાભિનન્દનં દદાનં પત્રમ્ ।	
	(૨) પ્રવાસાર્થં પિતરં પ્રતિ પુત્રસ્ય પત્રમ્ ।	
પ્રશ્ન-૩	કથા અને આખ્યાયિકાનાં લક્ષણો આપી કાદંબરીનું મૂલ્યાંકન કરો.	(૧૪)
Que-3	Give characteristics of कथा and आख्यायिका and evaluate the कादंबरी	(14)
	અથવા / OR	
પ્રશ્ન-૩	શુકાનાસોપદેશમાં નિરુપિત યૌવનનો પ્રભાવ અને ગુરુના ઉપદેશની સમીક્ષાત્મક ચર્ચા કરો.	
Que-3	Discuss in detail the effect of youth and the preachings of the Guru as delineated in શુકનાસોપદેશ	
પ્રશ્ન-૪	નીચેનામાંથી કોઈપણ એક વિષય પર સંસ્કૃતમાં નિબંધલેખન કરો.	(૧૪)
Que-4	Write an Essay in Sanskrit on any one of the following topics.	(14)
	(૧) ગીતા સુગીતા કર્તવ્યા । (૨) જનની જન્મભૂમિશ્ચ । (૩) સત્યાગ્રાસ્તિ પરોધર્મઃ । (૪) વિદ્યાધનં સર્વધન પ્રધાનમ્ ।	
પ્રશ્ન-૫	નીચેનામાંથી કોઈપણ બે છંદ લક્ષણ અને ઉદાહરણ સહિત સમજાવો.	(૧૪)
Que-5	Define any two छन्द with लक्षण and उदाहरण	(14)
	(૧) વસંતતિલકા । (૨) માલિની । (૩) ઉપજાતિ । (૪) દ્રૂતવિલમ્બિત ।	
